

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vita Gasparis Barzaei Belgae E Societate Iesv: B. Xaverii
In India Socij**

Trigault, Nicolas

Coloniae, 1611

VI. Rariora quædam quæ in eodem genere contigerunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45183

CAPVT VI.

Rariora quadam, quæ in eodem genere contigerunt.

SOLET fermè Deus huius vniuersi moderationem clementia iustitiæque mirabili varietate continere: sed quoniam hoc tempore clementia iustitiam erga peccatores tanto superat, quanto in futuro iustitia clementiam superabit; ideò frequentiora sunt miseracionis eius exempla quàm seueritatis. Illius generis duo, huius vnum, vtrumque in hac libidinis materia commemorabo. Sæpè contingit, vt salutis suæ prodigos bonitas etiam diuina ad salutis curam compellat atque persequatur. Miles erat non armis senior quam vitijs; ille Gasparem subinde de vitiorum, & priuatum de meretricij amoris, quo ipse tenebatur, fœditate differentem audierat: ex ea re cum insolitos animi motus timoresque concepisset, neque tamen ex eo se incendio, quo ardere se sentiebat, eripi pateretur, conti-

continuis perturbatæ criminum
 suorum conscientia aculeis punge-
 batur. Ex eo in ipsum Gasparem cõ-
 motus, pro eo quòd permotus esse
 debuerat, sensim tantùm eius hor-
 rorem odiumque concepit, vt ne in
 conspectum quidem illius absque
 stomacho venire posset; confiteri
 porrò eidem ipsa morte peius asse-
 rebat. Is cùm aduerteret, se, si Ar-
 muziæ permaneret, necessariò in
 eundem incursum, ac eũ vel vide-
 re vel ab eo videri, quod equè propè
 detestabatur, aliquandò cogendum;
 statuit primo quoque tempore, nul-
 la alia quàm Patris fugiendi causã
 in Indiam nauigare. Iamque data
 nauigij facultate, pedem ea cogita-
 tione in nauim imposuerat, cùm re-
 pente, ac si immisso apparitore sisti
 eum iuberet Deus, acuta in eum fe-
 bris insiliit, cum tãta mentis ex hu-
 more melancholico perturbatione,
 vt omninò deliraret. Itaque domum
 relatus sic affici cœpit, vt iam sibi
 præsentem cælestes iras ac diuinas
 iustitiæ minas experiri videretur; si

*Miles
diuini-
tus im-
missis
terrori-
bus Gas-
paris
monitis
cogitur
parere.*

quem strepitum audiret, vultum a-
uertere; si fortasse tormentum
aliquod, vt in arce non raro, displo-
deretur, iam se in frustra decerptum
arbitrari; amicosque qui ad eum visen-
dum veniebant, pro sicarijs & per-
cussoribus habere. Denique deue-
nit eò miser, vt tetras illas & hor-
ribiles Aegypti tenebras palpare
videretur; quæ omnia etiam spectra,
quæ vel videbat vel videre videba-
tur, horribilia reddebant. Atque
is erat miserandi hominis status, qui
ex anima iam dudum in peiore con-
stituta, in corpus vulgata luc per-
uaserat. Sed quoniam hæc illi diui-
na bonitas ad salutem, non etiam ad
perniciem immiserat, tantum illi
lucis per interualla dedit, quantum
fatis erat, vt medici, quem tanto pe-
rè exhorruerat, possiet meminisse.
Nec ille diuinæ benignitati defuit,
cui afflictio dederat intellectum;
Gasparem in clamat, Gaspari se to-
tum accito tradit, animi virus con-
fessionè salutari euomit, & quæ res
animo, eadem corpori quoque sa-
luti

luti fuit: qua ille salute ita vsus est,
vt idem ei fuerit pœnitentiæ prin-
cipium ac peccatorum extremum.
Ergo amores suos & domo & corde
ablegat, acres de se pœnas sumit, in
puritate de cætero & continentia
perseuerat.

Fugientem igitur istum diuina
bonitas est affecuta; hunc quem sum
commemoraturus, dolos parantem
in astutia sua comprehendit, & vim
inferentem vi maiore prostrauit.
Is erat n. hilo priore melior; hoc
etiam peior, quo maiorem ab eo
sanctitatem sacer status exigebar.
Metuebat ille, ne, qua erat sagaci-
tate, Gaspar sordium suarum gra-
uitatem subodoraretur: itaque vt
non crederet si audiret, vel certè à
reprehensione obsequijs occupatū
deterreret, statuit officijs frequen-
tibus sibi Gasparem obligare poti-
us, quam demereri. In concionibus
erat assiduus & auditor & laudator;
in familiari sermone frequens & a-
micus: nec deerant munuscula, quæ
suo instituto Pater ad infirmos amā-
dabat;

dabat; ad conuiuium, etiam non raro inuitabat, quò si veniret Gaspar, nihil erat ex vniuersa supellectile, quod in obsequium Patris non prodiret: mira epularum varietas, ferculorum copia, peristromatum splendor, neque enim profano Sacerdoti quidquam deerat, nisi quòd cum virtute deerant vniuersa. Vna tantùm cum infelici stirpe furiarum turba non comparebat. In ea dissimulatione vtriusque pauci dies abierunt. Pater enim omnium non nescius, se ab eo velut deludi patiebatur, experturus, si quid exemplo suo vel tacitis reprehensionibus leniori curatione proficeret. Quod cum vidit ab eo summa simulatione suscipi, amicas etiam adhibuit ac priuatas correptiones: quas cum ille composito semper ad fraudem animo vultuque, non altius admitteret quam in aures, nullo operæ fructu vel emendatione; statuit Gaspar ad solita fulgura, diuinum armorum genus, recurrere.

Itaque pro cõcione cœpit explicare,

eare, quantum ij, quos ad sacrum
 munus selegit Deus, in se scelus ad-
 mitterent, si sacrilegis sese amori-
 bus implicarent. Ea concio nimi-
 rum non solùm prodidit, sed & cra-
 brones irritauit. Nam licet Gaspar
 saluum in omnibus honorem quo-
 rumlibet cum omni circumspectio-
 ne seruasset, nihilominus homines
 sibi malè conscij vitiorum patrocini-
 um susceperūt. Dux facti erat in-
 signis ille amicus Gasparis, qui pro
 foribus ædis sacræ Gasparem, non
 ante solitum egredi quam dissolu-
 ta concione, cum eiusdem farinae
 hominibus præstolatur, ac subitò
 corona cinctum acriter cum cate-
 ris obiurgat: at speciatim ille ita se
 procacem exhibuit, vt ad milita-
 rem insolentiam præter habitum:
 nihil ei deesse videretur. Nam eò *Modestia*
 vsque rei processit indignitas, vt à *sua Ga-*
 Gaspare licet supplice, & impru- *spas con-*
 dentia, si quam admiserat, veniam *tumaces*
 deprecante, vix violentas manus *superat*.
 abstinerint. Quòd non plagarum
 metu, sed ex animi modestia se tan-

tum abiecisset, facile deinde patefecit. Nolebat enim qualibet ex causa cum Sacerdotibus indigenis Xauerianorum præceptorū memor offensionem suscipere: nam quæ pro pulpito dicebat, ea teste populo vniuerso in sola flagitia iactabat. Erupit ea res tamen in vulgus, nec paucos offendit tanta hominum palàm impurorum licentia: contra Gasparis modestia vel admirationi fuit, vel nimia etiam iudicata: sed illi sanè insequentis diei victoria est referenda. Nam postridiè Gaspar eodem è loco maiori etiam libertate, pari semper prudentia in idem facin⁹ debacchatur; nec aberat eadem quàm prius dissimulatione hesternus sceleris patrocinator. Ad quos fortè res eruperat, euentū rei solliciti expectabant; qui fuit, qualem omnes boni & Gaspar magis cupiebat quàm sperabat. Tantū verò stimulante Deo verborum fulgura in eius animum penetrarunt, vt iam glaciem & crysalli buccellas & faciem frigoris eius, quam ne-

mo sustinere poterat, perfregerit. Emisit enim verbum suum Dominus & liquefecit ea; flauit spiritus eius & fluxerunt aquæ: quas cum ille ex duplici oculorum fonte tota concione laxasset, demum absoluta ad Patris se pedes abiicit, palam vultu in terram defixo veniam de dolo, de vi, de offensione, de vita præterita, Deum, Patrem, præsentis rogauit; cuius deinde vitæ sanctimonia tam insigni pœnitentis animi principio cumulatè respondit.

Non idem fuit exitus, sed planè iusto Dei iudicio infelicior alterius cuiusdam. Præfectus is erat peditum, ac tanto ratione sui muneris peior, quanto priuati mali lues exempli contagione in plures vulgabatur. Tres ille Saracenas simul pellices in oculis vniuersæ ciuitatis, cum summa omnium offensione, secum quocumque iter pertrahebat; increpationes, admonitiones, cælestium irarum minas, ne in aures quidem, nedum in animum admittebat: sed passim ex ore scelerato blasphem-

Blasphemus & luxuriosus miles repente extinguitur.

phemias, quales vix ipse infernus euomeret, sine fronte totos dies, veluti ludibundus eructabat. Non habebant sancti Patris conatus hoste tota vrbe maiorem, qui non solum ipse in rectas Domini semitas deduci se non pateretur, sed alios etiam quantum posset auerteret. Verum non diuturna fuit audacia. Ad arcem Monaiam, de qua multa infra, vnus erat ex impia illa turba, nec postremus; & forte in agro stabat cum suis militibus sibi semper similis vel in amoribus, vel in blasphemijs, cum ecce sibi derepente (res mira!) nulla ex causa, quae quidem videri potuerit, in oculis omnium expirauit. Nec eius morte finem cepit miseranda illa catastrophe. Eo ipso temporis momento aer hactenus serenus tantam grandinis procellam cum horribili vento ac fragore, densisque pulueris nube displosit, ut dimidiatae horae spatio alij alios non viderent, de sua quoque salute prope cum aeterna scortatoris blasphemij pernicie conclamatum arbitrat

tes.

res. Mors deinde eius, talisq; mors vulgata pluribus attulit vitā animorum.

His & similibus prodigijs Deus: pios Gasparis conatus profecutus, nihil non eius opera cōficiebat, pænè vt videretur vel Deus cum Gaspare, vel Gaspar cum Deo coniurare. Nam in hoc quidem genere Armuziæ nihilo minora sunt, quam quæ à B. Xauerio vel Goæ vel Malacæ fuerunt emendata: in hoc etiam Armuziani palmā retulerunt, quòd non solùm sua crimina deserere, sed etiam pœnis spòte susceptis extinguere plane sunt conati. Eorum plerique qui Gasparis opera in suorum delictorum venerant detestationē, non satis sibi fecisse videbantur, nisi Dominicis festisque sollempnioribus, quò frequentior esset actus, sese acriter pro templi fōribus flagellarent. Alij noctu vicitim ad flagellā voces etiam addebant poenitentiae plenas atque pietatis: nam à Deo misericordiam, à ciuibus veniam & anteacta vitæ obliuionem postulabant.

bant. Iam suæ concionis Gaspar, cū de hoc ageret crimine, fletuum habenas videbatur cū vellet adducere, cū vellet remittere; quanquam sæpè laxatis iam frenis, eo impetu prorumpebant, vt non interruptus esset, sed continuus plangētus ac gemitus audientium. Deus bone, quantum potest diuini spiritus inflammata caritas! confitentium porrò tanta erat multitudo (quanquam & alibi de his erit dicēdi locus) vt cū dies Gaspari non sufficerent, noctes essent insumendæ, defraudato ferè somno: qui cū trium horarum spatium inueniebat, duabus plerumque contentus benè secum actū arbitrabatur. Memorabile est in eo genere quod narratur. Viri quidam graues atque copiosi cū præ multitudine suas vires (quas magna ambitione sibi quisque procurabat) consequi non possent, in lectum se conijciebant, vel in valetudinarium, vbi morabantur, sese deferri curabant, aegritudinem simulantes, vt saltem specie

cie necessitatis Gasparem ad se audiendum obligarent.

CAPVT VII.

Feneratorios contractus, & cupiditatem vniuersam impugnat.

PLerumque facilius & felicius perficiuntur vicissim singula, quam per tumultum vniuersa: ideo expugnata libidinis arce, in alteram cupiditatis neque animo neque euentu dissimili facit impetum. Variæ in illa arce reperiebantur munitiones, & omne telorum genus: sed tamen tota vis in ea munitione esse videbatur, quam feneratores velut præfidiarij milites occupabant. Eam Gaspar aggreditur, facilè deinde, illa occupata, reliqua arce potiturus. Quantum porrò in ea ciuitate malum illud inualuisset, vix credi potest; ipse quoque Gaspar negat se posse satis explicare, Armuziamque omnis vsuræ fontem appellat. Et verè feneratores Armuziani tota iam India nobiles erant, veluti doctores, qui ex cathedra pestilen-

stilen-